

מגילת אסתר

קריאה בהלכה

עם הדגשת התיבות והניקוד בהם נדרש
משנה זהירות לצאת ידי חובת הקריאה

וגוסף עליו 'כל בו' לקריאת המגילה
כללים לזכרון • פסקי הלכות • טבלא לפרזו ומוקף
תיקון קוראים 'המלך' עם הדגשות

בעזרת השם יתברך

מגילת אסתר

קריאה בהלכה

עם הדגשת התיבות והניקוד בהם נדרש משנה זהירות

לצאת ידי חובת הקריאה

משולב בגוף המגילה

לתועלת הקורא והשומעים - במיוחד בקריאה בבית

לבל ישלחו בטעות המעכבת הקריאה

וגוסף עליו 'כל בו' לקריאת המגילה לקורא ולשומע

פסקי הלכות • כללי קריאה • טבלא לפרוץ ומוקף

תיקון קוראים 'המלך' כ"ח שורות עם הדגשות

יו"ל ע"י מכון זכרון אברהם

אדר ב' תשפ"ב

תוכן הענינים

- ד..... רעיון המגילה
- ו..... הסכמת ביד"צ העדה"ח
- ח..... הקדמה
- יד..... מקרא ההדגשות, וכללים לשימוש במגילה
- טז..... **מגילת אסתר עם הדגשת הניקוד הנחוזץ**
- מג..... רשימת ביאורים להדגשות
- מו..... דקדוקים נוספים
- מז..... כללים לזכרון בקריאת המגילה לתנועת הקורא
- מח..... **לקט פסקי הלכות קריאת המגילה**
- נד..... הלכות פרוז ומוקף והמהלך ממקום למקום
- נו..... **תיקון קודאים 'המלך' עם הדגשות**
- צ..... הכנת הקריאה בטעמים ובניקוד – בידוד הלכה

בהשמע דבר המלך רעיון המגילה

רבים מאד הם הקוראים את המגילה בביתם ללא הכנה מספיקה מראש [אם אלו הקוראים לנשים וכדו', וכמו גם בני הפרזים הנכנסים לכרך במוצאי פורים דפרזים וקוראים המגילה לעצמם, ועוד].

הקורא במגילה כשירה אינו רואה לפניו את הניקוד הנכון, והיות והמגילה נקראת אחת לשנה ואין כל פסוקיה שגורים על הלשון ככתבם וכפזמונם, בקלות עלול הקורא להיכשל בטעות - ולו הקלה ביותר - בניקוד תיבה או אפילו אות אחת באופן שמשנתנה המשמעות, ואזי לעתים, חיוב גמור עליו לחזור ולקרוא את המגילה. הוא אומר, **כי בטעות אחת קלה ובלתי מורגשת** (וכאשר נבאר בדוגמאות בהקדמה הנרחבת דלהלן), **מסכן הקורא את כל מצות קריאת המגילה שלו!**

עד כדי כך, שבדברי הפוסקים הקדמונים מובא איסור לברך על הקריאה **במצב זה** – ללא הכנה והבטחה מראש שלא יטעה בניקוד המעכב! (עיין להלן עמ' צב).

בכדי לתת מענה ולהביא פתרון לענין זה, בא רעיון המגילה אשר לפניכם.

צוות נרחב, אשר כלל מורי הוראה מובהקים ומומחים בעלי שם, עבר על כל המגילה, והודגשו התיבות והניקוד בהם עלול הקורא לטעות, והטעות בהם משנה את המשמעות ומעכבת.

מעתה, כל שנצרך בכדי להבטיח את כשרות הקריאה הוא שמגילה זו תהיה בידי השומע במהלך הקריאה, ובמילים המודגשות יידע לעקוב אחר הקורא ולשים לב כי אינו נכשל בהם.

מגילה שכזו הינה איפוא חובה בכל בית בו קוראים את המגילה ביחידות ללא הכנה מספקת מראש ברמה גבוהה.

מגילת אסתר • העיון המגילה ה

אונה דומה שמיעה לראיה, ואנו מציעים בזאת להמעיין שיעבור לאיזה רגעים לעמ' נט, שם מופיעה המגילה ללא ניקוד, והטעויות העלולות להתרחש ללא משים - המודגשות גם שם בגוף המגילה - בולטות לעין מיד. בצורה זו ייטיב המעיין לקלוט ולהבין על אתר את הצורך ההכרחי לזהירות מהמכשול, ולעומתם - בשורת הפתרון ע"י מגילה זו.

גם הקורא עצמו יוכל להפיק תועלת ממגילה זו, שאם יראה שאין עתו בידו להכין את הקריאה די הצורך כנדרש, יוכל לשנן במהירות מתוך המגילה את המקומות הנצרכים. (ולתועלת הענין הצגנו לבסוף מגילה עם הדגשות ללא ניקוד בתבנית תיקון קוראים, אשר על ידה יקל לקורא לקלוט במהירות את הטעויות העלולות להתרחש ולהכין את עצמו על אתר בשימת לב לדיוקים הנדרשים).

כאשר יראה בבירור למעיין במגילה זו, גם כאלו שהכינו עצמם מראש היטב לקריאה, וגם בעלי קריאה ותיקים, עדיין עלולים לטעות באי אלו מהטעויות המעכבות, אם מחסרון ידיעה, ואם מבלבול קל במקומות בלתי נרגשים, וללא ספק גם עבורם תהיה מגילה שכזו ביטוח ומגן לקיים את מצות הקריאה כהלכתה.

לפני השימוש במגילה נחוץ מאד לראות את מקרא ההדגשות וכללי השימוש המופיעים בבהירות ובתמצית בעמ' יד.

וכל מעשה תוקף תבנית עריכת מגילה זו, ביתר הרחבה וביאור אודות שלבי עריכתה, ואודות אופן השימוש והתועלת בה, ומה גם פירוט שלל מדוריה וההוספות הנכבדות אשר נשתבחה בהם לרוב באיכותה ובכמותה, הלא המה שנויים וכתובים בהקדמה הנרחבת דלהלן.

וזכות קריאת המגילה כתיקונה תעמוד לנו, שיומשכו משמי מעונה כל ההשפעות הנשגבות הטמונות במצוות הקריאה.

מכתב ביד"צ העדה החרדית

BETH DIN TZEDEK
OF THE ORTHODOX
JEWISH COMMUNITY
28 \A STRAUSS ST.
JERUSALEM
פאקס 02-6221317 טאקס

טל. 02-6236550 TEL

בית דין צדק
לכל מקהלות האשכנזים
שע"י "העדה החרדית"
פניה"ק ירושלים תובב"א
רח שמואלס 26/A
ת.ד. 5006 P.O.B

ב"ה

הסכמת הגאון"צ הביד"צ שליט"א

הנה יד שלוחה אלינו לקראת ימי הפורים הבעל"ט וחגיגה מצוה בשעתה, והגיש בפנינו מגלת אסתר בקריאה כהלכתה" בה מצוינים כל ההדגשות והמקומות אשר צריכים דיוק ודקדוק בקריאתה כדי שתהיה הקריאה כהלכה וכן בניקוד כראוי שלא ישנו את משמעות הדברים כמבואר בהלכה, ובמיוחד תועלתו מרובה למי שאינו רגיל בקריאה, וע"כ יוכלו להכין את עצמם לקריאה כהלכה, וכך גם השומעים אשר יחזיקו את המגלה הזאת ידעו אם יש טעות בקריאת הקורא, ויר"ל ע"י "מכון זכרון אברהם" ע"י הרח"ח המפור"ה יוסף דוב לנדאו שליט"א מקרית יואל.

והנה ידידינו עוז הגאון רבי אלכנסדר הלוי הרפ"ל שליט"א עבר על הספר והביע בפנינו כי טוב הדבר ונאה למען זכות את הרבים, אשר ע"כ אף ידינו תכונ עמו לחלקו ביעקב ולהפיצו בישראל לתועלת הרבים.

ובהיות שלדברי העורכים השקיע הון רב בסידור המגלה, ע"כ שארית ישראל לא יעשו עוולה לעשות כמתכונתו כמוהו.

וגדול זכותם של מזכי הרבים לזכות לרב טובה וברכה, וכבימי מור והדס נושע בקרוב בגאולת עולמים וקיבוץ נדחי ישראל ביאת גוא"צ בב"א.

ובאעה"ה ביום אור ליום ה' אדר השני תשס"ב לפ"ק הביד"צ דפעה"ק ד"ו

נאם *אברהם אשכנזי*
נאם *יוסף דוב לנדאו*
נאם *יוסף דוב לנדאו*

מקרא הדגשות וכללים נחוצים לשימוש במגילה זו

סימן כזה • מופיע כמה פעמים במשך המגילה, ופירושו שיש לשים לב כי התיבה הבאה אינה קשורה לתיבה שלפניה ואינה המשך לה, ועל כן גם הקורא בלא טעמים עליו להזהר שלא למושכם ברצף אחד בכדי שלא ייראה כהמשך אחד.

מלעיל ומלרע:

'מלעיל' פירושו שיש להדגיש ולהאריך (בטעם ובנגינה) לפני סוף המילה (ולדוגמא 'באה' - להדגיש את ההברה 'ב').

'מלרע' פירושו שיש להדגיש ולהאריך את סוף המילה (ולדוגמא 'באה' - להדגיש את ההברה 'אה').

וזאת למודעי:

כל ההדגשות המובאות במגילה זו מעכבות לכתחילה, אך בדיעבד אם טעה ולא חזר לתקן יעשה שאלת חכם, כי בהלק מהמקרים יהיו שיטות שיקלו שלא לחזור, וגם במקרים שצריך לחזור, לעתים אין לברך שוב על הקריאה.

כן אנו מודיעים בזאת כי נקטנו בהדגשת מילים אשר הטעות בהם שייכת על פי רוב, אך בשום אופן אין בכך בכדי להפקיע כל טעות אחרת, ולכן כלל זה נקוט בידך: כל מקום שטעה הקורא ומשמעות המילה משתנית לפי הטעות, יש להחזירו ולתקן.

הדרכה לשומע:

בכל מילה מודגשת, יש לשים לב כי הקורא קרא בדיוק כפי המופיע בהדגשה.

אין מן הצורך לעצור את הקורא בכל הדגשה ולבטל בכך את רציפות הקריאה, תפקיד השומע בהמילים המודגשות הוא רק לשים ליבו שייקרא כדן, ורק אם לא קרא הקורא נדרש יש לעצור ולהעיר לו.

הדרכה לבעל קורא:

לכתחילה עדיף שיעמוד אחד על ידך בעת הקריאה עם מגילה זו, וישים לבו על הקריאה.

באם אין אפשרות, לכל הפחות הכן את עצמך מבעוד מועד בשינון המילים המעכבות.

כדי להקל על מלאכת השינון תוכל להיעזר בתיקון קוראים המובא להלן עמ' זו שם מופיעה המגילה עם ההדגשות אך ללא הניקוד, ובאופן זה ייקל עליך לתפוס במהירות מהי הטעות העולה להתרחש ומה היא הקריאה הנכונה אותה יש לזכור.

כללי ההדגשות:

רוב ההדגשות מכוונות אל הניקוד - שיש לדקדק בקריאה בניקוד המדויק כפי שכתוב במגילה. אלא אם צויין בפירוש אחרת על יד ההדגשה באותיות מוקטנות - כזה מהי מטרת ההדגשה (וכגון - קרי וכתוב, מלעיל ומלרע, ועוד).

מגילת אסתר

קדיאה
נהלכה

עם הרגשות הניקוד הנחוץ

ברכות המגילה

♦ הקורא מברך שלש ברכות והשומעים מכוונים לצאת בברכתו
בברכת שהחיינו ביום יכונו גם על מצוות הסעודה, משלוח מנות
ומתנות לאביונים (הספרדים אינם מברכים שהחיינו ביום) ♦ ברכת על
מקרא מגילה יש לברך בעמידה, וגם השומעים יעמדו ♦ אם הקורא
כבר יצא ידי חובתו, ראה בלקט ההלכות (עמ' נג) כיצד יברכו

נוסח 'לשם יחוד' מספר 'יסוד ושורש העבודה'

(חובא בדפוסים אחרונים של סידור יעב"ץ)

לְשֵׁם יְחִיד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנֵנִתִּיהּ, בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ, לְיַחַד שֵׁם
י"ה בּו"ה בְּיַחְוֹדָא שְׁלִים, עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנִעְלָם, בְּשֵׁם כָּל
יִשְׂרָאֵל. תְּרִינִי מוֹכֵן לְקַנְסֵם מִצְוֹת עֲשֵׂה (שֶׁאֵל אֲבִיךָ וְיִגְדֶךָ וְקִנְיֶךָ וַיֹּאמְרוּ
לְךָ) וְלֹא תַעֲשֶׂה (לֹא תִסּוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יְגִידוּ לְךָ יָמִין וְשְׂמָאל). יְהִי רְצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ רַבּוֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת, שִׁיְהֵא חֲשׁוֹב לְפָנֶיךָ קְרִיאַת מְגִלָּה שְׁאִקְרָא
(א: שְׁאִשְׁמַע) בְּאֵלוֹ בּוֹנֵתִי בְּכָל צְרוּפֵי שְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים הַיּוֹצֵאִים מֵרֵאשִׁי
תְּבוֹת וּמִסּוּפֵי תְבוֹת, וּכְאֵלוֹ בּוֹנֵתִי בְּכָל הַכּוֹנֹת שְׁכּוֹנוֹ בְּהַ אֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת
הַגְּדוֹלָה. וַיְהִי נֵעֵם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה
יְדֵינוּ בּוֹנְנָהוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִלְּךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּ עַל מִקְרָא מְגִלָּה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִלְּךְ הָעוֹלָם, שְׁעֲשֵׂה
נְסִים לְאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזְמַן הַזֶּה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִלְּךְ הָעוֹלָם, שְׁהַחֲיֵנוּ
וְקִיַּמְנוּ וְהַגִּיעֵנוּ לְזְמַן הַזֶּה:

פרק א

א וַיְהִי בַיּוֹם אֲחַשְׁוֵרוּשׁ הוּא אֲחַשְׁוֵרוּשׁ הַמֶּלֶךְ
 מֵהֵדוּ וְעַד-כּוֹשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה:
 ב בַּיּוֹם הַהֵם בָּשֶׁבֶת א הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוּשׁ עַל
 כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה: ג בְּשַׁנַּת
 שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֵּה לְכָל-שָׂרָיו וְעַבְדָּיו
 חַיִּל א פָּרַס וּמְדֵי הַפְּרָתָמִים וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת
 לְפָנָיו: ד בְּהִרְאֹתוֹ אֶת-עֶשֶׂר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 וְאֶת-יָקָר תְּפָאֶרֶת גְּדוּלָּתוֹ יָמִים רַבִּים שְׁמוֹנִים
 וּמֵאָת יוֹם: ה וּבְמַלְוֹאת א הַיָּמִים הָאֵלֶּה עָשָׂה
 הַמֶּלֶךְ לְכָל-הָעָם הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה
 לְמַגְדוֹל וְעַד-קֶטֶן מִשְׁתֵּה שֶׁבַעַת יָמִים בַּחֲצַר
 גִּנַּת בֵּיתֵן הַמֶּלֶךְ: ו חוֹר א בְּרָפֶס וּתְכֵלֶת אַחוּז
 בְּחַבְלֵי-בוּץ וְאַרְגָּמָן עַל-גְּלִילֵי כֶסֶף וְעַמּוּדֵי שֵׁשׁ
 מְטוֹת א זָהָב וְכֶסֶף עַל רִצְפַת פ' רפויה
 בַּהֲטִינֹשֶׁשׁ וְדָר וְסַחֲרַת: ז וְהַשְׁקוֹת בְּכֵלֵי זָהָב
 וּבָלָיִם מִבָּלָיִם שׁוֹנִים נִיּוֹן מַלְכוּת רַב כֹּד
 הַמֶּלֶךְ: ח וְהַשְׁתִּיָּה כְּדַת אֵין אֲגַם בִּיבָן א יפד

הַמֶּלֶךְ עַל כָּל־כָּרֵב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת כְּרִצּוֹן אִישׁ־
וְאִישׁ: ס ט גַּם וְשָׂתִי הַמֶּלֶכָּה עָשְׂתָה מְשִׁתָּה
נָשִׁים בַּיִת הַמֶּלְכּוֹת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אַחְשָׁרוֹשׁ:
י בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי כָּטוֹב לִב־הַמֶּלֶךְ בֵּינָן אָמַר
לְמַהוֹמָן בּוֹתָא חֲרַבּוֹנָא בְּגַתָּא וְאַבְגָּתָא וְתַר
וְכַרְבָּם שִׁבְעַת הַסְּרִיסִים הַמְּשָׁרְתִים אֶת־פְּנֵי
הַמֶּלֶךְ אַחְשָׁרוֹשׁ: יא לְהֵבִיא אֶת־וְשָׂתִי הַמֶּלֶכָּה
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּכֶתֶר מַלְכוּת לְהִרְאוֹת הָעַמִּים
וְהַשָּׂרִים אֶת־יְפֹתָהּ כִּי־טוֹבַת מַרְאֵה הִיא:
יב וְתַמְאֵן הַמֶּלֶכָּה וְשָׂתִי לְבּוֹא בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ
אֲשֶׁר בְּיַד הַסְּרִיסִים וַיִּקְצַף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמַתּוֹ
בָּעֵרָה בּוֹ: ס יג וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְחַכְמֵים יָדְעֵי
הָעֲתוּם כִּי־בֵן דְּבַר הַמֶּלֶךְ לְפָנָי כָּל־יָדְעֵי הָתַת
וְדִין: יד וְהַקָּרֵב אֵלָיו כְּרִשְׁנָא שְׂתַר אֲדַמְתָּא
תְּרִישִׁשׁ מָרַם מְרַסְנָא מְמוּזְכָּן שִׁבְעַת שָׂרֵי א
פָּרַם וּמְדֵי רֵאִי פָּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיֹּשְׁבִים רֵאשְׁנָה
בַּמֶּלְכוּת: טו כָּדַת מַה־לַּעֲשׂוֹת בַּמֶּלְכָּה וְשָׂתִי
עַל א אֲשֶׁר לֹא־עָשְׂתָה אֶת־מֵאמַר הַמֶּלֶךְ
אַחְשָׁרוֹשׁ בְּיַד הַסְּרִיסִים: ס טז וַיֹּאמֶר **מְמוּזְכָּן**
מִזְמוֹן כְּתִיב לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לֹא עַל־הַמֶּלֶךְ

לְבַדּוֹ עֲזַתָּה וְשִׁתִּי הַמְלָכָה כִּי עַל־כֹּל־הַשָּׂרִים
 וְעַל־כֹּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכַל־מְדִינֹת הַמְּלֶךְ
 אַחְשׁוּרוֹשׁ: י כִּי־יֵצֵא דְבַר־הַמְּלָכָה עַל־כֹּל־
 הַנָּשִׁים לְהַכְזוֹת בְּעֲלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בְּאִמְרוֹם
 הַמְּלֶךְ אַחְשׁוּרוֹשׁ אָמַר לְהָבִיא אֶת־וְשִׁתִּי
 הַמְּלָכָה לְפָנָיו וְלֹא־בָּאָה מִלְּעִיל: יח וְהַיּוֹם הַזֶּה
 הֵאמְרָנָה | שָׂרוֹת פָּרְס־זִמְדִי אֲשֶׁר שָׁמְעוּ
 אֶת־דְּבַר הַמְּלָכָה • לְכֹל שָׂרֵי הַמְּלֶךְ וְכָדִי בּוֹזֵן
 וְקֶזֶף: יט אִם־עַל־הַמְּלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְבַר־מְלָכוֹת
 מִלְּפָנָיו וְיִכְתֹּב בְּדַתִּי פָּרְס־זִמְדִי וְלֹא יַעֲבֹר
 אֲשֶׁר לֹא־תָבוֹא וְשִׁתִּי לְפָנָי הַמְּלֶךְ אַחְשׁוּרוֹשׁ
 וּמְלָכוֹתָהּ יִתֵּן הַמְּלֶךְ לְרַעְיוֹתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה:
 כ וְנִשְׁמַע פִּתְגָם הַמְּלֶךְ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּכֹל־
 מְלָכוֹתָיו כִּי רַבָּה הִיא וְכֹל־הַנָּשִׁים יִתְּנוּ יָקָר
 לְבַעֲלֵיהֶן לְמַגְדוֹל וְעַד־קֶטֶן: כא וַיֵּיטֵב הַדָּבָר
 בְּעֵינֵי הַמְּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמְּלֶךְ בְּדַבַּר
 מְמוּכָן: כב וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כֹּל־מְדִינֹת הַמְּלֶךְ
 אֶל־מְדִינָה וּמְדִינָה כְּכַתְּבָהּ וְאֶל־עַם וְעַם
 בְּלִשׁוֹנוֹ לְהִזוֹת כֹּל־אִישׁ שָׂרָר בְּשִׁי"ן בְּבֵיתוֹ
 וּמְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן עַמּוֹ: ס

פרק ב

א אחר הדברים האלה בִּשְׁךָ חֶמֶת הַמֶּלֶךְ
 אַחֲשֹׁרוּשׁ זָכַר אֶת־נִשְׁתִּי וְאֵת אֲשֶׁר־עָשִׂתָה וְאֵת
 אֲשֶׁר־נִגְזַר עָלַיָּהּ: בַּיָּאמְרוּ נַעֲרֵי־הַמֶּלֶךְ מִשְׂרָתָיו
 וּבְקִשׁוֹ לְמֶלֶךְ נַעֲרוֹת בְּתוּלוֹת טוֹבוֹת מֵרְאָה:
 ג וַיִּבְקַר הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל־מְדִינֹת מַלְכוּתוֹ
 וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כָּל־נַעֲרֹת־כְּתוּלָה טוֹבֹת מֵרְאָה
 אֶל־שׁוּשַׁן הַבּוֹרָה אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים אֶל־יַד הַגַּא
 סָרִים הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וְנִתּוֹן תְּמָרוּקֵיהֶן:
 ד וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר תִּיטֵב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ
 תַּחַת נִשְׁתִּי וַיִּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ
 כֵּן: ה אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבּוֹרָה וּשְׁמוֹ
 מַרְדֳּכָי בֶּן יָאִיר בֶּן־שֹׁמְעִי בֶּן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי:
 ו אֲשֶׁר הִגִּילָה מִירוּשָׁלַיִם עִם־הַגִּלָּה אֲשֶׁר הִגִּילָהָ
 עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲשֶׁר הִגִּילָה נְבוּכַדְנֶצַּר
 מֶלֶךְ בָּבֶל: ז וַיְהִי אִמֵּן אֶת־חַדְפָּה הִיא אִסְתֵּר
 בְּתִדְהוּ בִּי אֵין לָהּ אָב וְהַנַּעֲרָה יִפְתִּיחַל
 וטוֹבֹת מֵרְאָה וּבְמֹת אֲבִיהָ וְאִמָּה לְקַחָהּ

מֶרְדֵּכַי לֹא לָבַת: ה וַיְהִי בְּהִשְׁמַע דְּבַר־הַמֶּלֶךְ
וְדָתוֹ וּבְהַקְבִּץ נְעֻרוֹת רַבּוֹת אֶל־שׁוֹשַׁן הַבִּירָה
אֶל־יַד הַגִּי וַתִּלְקַח אֶסְתֵּר אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ
אֶל־יַד הַגִּי שֹׁמֵר הַנָּשִׁים: ט וַתֵּיטֵב הַנְּעֻרָה
בְּעֵינָיו וַתֵּשֶׂא חֶסֶד לְפָנָיו וַיְבַהֵל אֶת־תְּמָרוּקִיהָ
וְאֶת־מְנוּחָהּ לָתֵת לָהּ וְאֵת שֵׁבַע הַנְּעֻרוֹת
הָרְאוּת לְתַת־לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁנֶה וְאֶת־
נְעֻרוֹתֶיהָ לְטוֹב בַּיִת הַנָּשִׁים: י לֹא־הִגִּידָה
אֶסְתֵּר אֶת־עֲמָהּ וְאֶת־מוֹלְדֹתָהּ כִּי מֶרְדֵּכַי צִנָּה
עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא־תִגִּיד: יא וּבְכָל־יּוֹם וַיּוֹם מֶרְדֵּכַי
מִתְהַלֵּךְ לְפָנָי חֹצֵר בֵּית־הַנָּשִׁים לְדַעַת אֶת־
שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה־יַּעֲשֶׂה בָּהּ: יב וּבְהַלְעֵ תֵרֹ
נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבּוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ
מִקֵּץ הַיּוֹת לָהּ בְּדַת הַנָּשִׁים שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ
כִּי בֶן יַמְלֹאֵי יָמֵי מְרוּקִיָּהּ שֵׁשָׁה חֳדָשִׁים
בְּשָׁמֶן הַמֹּר וְשֵׁשָׁה חֳדָשִׁים בְּבִשְׂמִים
וּבַתְּמָרוּקֵי הַנָּשִׁים: יג וּבֹזֶה הַנְּעֻרָה בָּאָה מִלְרַע
אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־אֲשֶׁר תֹּאמַר יִגְתֵּן לָהּ לָבּוֹא
עִמָּהּ מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד־בֵּית הַמֶּלֶךְ: יד בְּעֶרֶב
אֵת הַיּוֹם בָּאָה מִלְרַע וּבְבֹקֶר הִיא שָׁבָה מִלְרַע

הָהֵם וּמְרַדְּכֵי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ קִצֵּף בְּגִתָּן
וְתָרַשׁ שְׁנֵי־סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסֶּף וַיִּבְקְשׁוּ
לְשַׁלַּח יָד בַּמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרֶשׁ: כב וַיִּנְדַּע הַדָּבָר
לְמְרַדְּכֵי וַיִּגִּד לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר
לְמֶלֶךְ בְּשֵׁם מְרַדְּכֵי: כג וַיִּבְקֹשׁ הַדָּבָר וַיִּמְצֵא
וַיִּתְּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל־עֵץ וַיִּכְתֹּב בְּסֵפֶר דְּבָרֵי
הַיָּמִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ: ם

פרק ג

א אַחַר ׀ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדְּלָה הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרֶזֶשׁ
אֶת־הַמֶּן בֶּן־הַמְּדֵתָא הָאֲנָנִי וַיִּנְשָׂאֵהוּ וַיִּשֶׂם
אֶת־כְּסָאוֹ מֵעַל בְּלִיַּהֲשָׁרִים אֲשֶׁר אֵתוֹ:
ב וּבְלִי־עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּרָעִים
וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהַמֶּן כִּי־בֶן צִוְהִלְזוּ הַמֶּלֶךְ וּמְרַדְּכֵי
לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה: ג וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי
הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמְרַדְּכֵי מִדּוּעַ
אַתָּה עוֹזֵר אֶת מְצַנַּת הַמֶּלֶךְ: ד וַיְהִי כְּאֹמְרָם
בַּאֲמָרָם כְּתִיב אֵלָיו יוֹם וַיּוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם
וַיִּגִּידוּ לְהַמֶּן לְרֵאוֹת הַנְּעֻמָּה וְדְבָרֵי מְרַדְּכֵי

צִוָּה מְרַדְּכֵי אֶל־הַיְהוּדִים וְאֵל הָאֲחַשְׁדָּרְפָּנִים
וְהַפְּחֹזֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת אֲשֶׁר | מֵהֵדוּ וְעַד־כּוּשׁ
שִׁבְעַת וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה
כַּבְּתָכָה וְעַם וְעַם כָּל־שָׁנָו וְאֶל־הַיְהוּדִים כַּכְּתָבָם
וּכְלִשׁוֹנָם: **וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֶחְשָׁרְשׁ וַיְחַתֵּם**
בְּמַבְעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים
בְּפוֹסִים רַבְּכֵי הָרָכָשׁ הָאֲחַשְׁתָּרְנִים בְּנֵי
הָרַמְּכִים: **יָא אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיהוּדִים | אֲשֶׁר**
בְּכָל־עִיר־וָעִיר לְהַקְהֵל וּלְעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם
לְהַשְׁמִיד לְהַרְגַּ בְּקִרְיָא חוּזְרַת: וְלַהַרְגַּ וּלְאַבֵּד
אֶת־כָּל־חַיִּל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֲתָם טָף
וְנָשִׁים וּשְׂלָלָם לְכוּז: **יב בְּיוֹם אֶחָד בְּכָל־מְדִינֹת**
הַמֶּלֶךְ אֶחְשָׁרְשׁ בְּשִׁלּוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם־
עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אָדָר: יג פֶּתַשְׁנָן הַכְּתָב לְהַנְתִּין
דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָלוּי לְכָל־הָעַמּוּם
וְלִהְיוֹת הַיְהוּדִים הַיְהוּדִים כְּתִיב עֲתִידִים עֲתוּדִים כְּתִיב
לְיוֹם הַזֶּה לְהַנָּקֵם מֵאִיְבֹהֵם: יד הָרָצִים רַבְּכֵי
הָרָכָשׁ הָאֲחַשְׁתָּרְנִים יֵצְאוּ מִבְּהָלִים וּדְחוּפִים
בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ וְחֶדֶת נִתְּנָה בְּשׁוֹשָׁן הַבִּירָה: טו
וּמְרַדְּכֵי יֵצְאוּ | מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלְכוּשׁ מִלְּכֹוֹת

תִּבְלֶת וְחֹר וְעֶמְרַת זֶהָב גְּדוּלָּה וְתַכְרִיךְ בּוּיץ
וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוֹשֶׁן צְהָלָה וְשִׁמְחָה: טז לַיְהוּדִים
הַיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשׁוֹשֶׁן וַיִּקָּר: יז וּבְכָל־מְדִינָה
וּמְדִינָה וּבְכָל־עִיר וְעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ
וְדָתוֹ מִגֵּיעַ שִׁמְחָה וְשׁוֹשֶׁן לַיְהוּדִים מִשְׁתָּה יוֹם
טוֹב וְרָבִים מַעֲמֵי הָאָרֶץ מִתְּיָהוּדִים כִּי־נִפְלַ
פְּתַר־תִּיהוּדִים עֲלֵיהֶם:

פרק ט

א וּבִשְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא־חֹדֶשׁ אֶדָר בְּשִׁלּוֹשָׁה
עָשָׂר יוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִגִּיעַ דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ
לְהַעֲשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר שָׁבְרוּ בַשִּׁיחַ אוֹיְבֵי הַיְהוּדִים
לְשָׁלוֹט בָּהֶם וְנִהְפְּנוּ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלָמוּ הַיְהוּדִים
הַמָּה בְּשִׁנְאוֹתָם: ב נִקְהָלוּ הַיְהוּדִים בְּעָרֵיהֶם
בְּכָל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוֹשׁ לְשַׁלַּח יָד
בְּמִבְקָשֵׁי רַעְתָם וְאִישׁ לֹא־עָמַד בְּפָנֵיהֶם בַּקְּרִיאָה
חֹזֶרֶת: ג לְפָנֵיהֶם כִּי־נִפְלַ פְּתַחֵם עַל־כָּל־הָעַמּוּם:
ג וּבְל־שָׁרֵי הַמְּדִינֹת וְהָאֲחֻשְׁרֻפִּים וְהַפְּחוֹת
וְעָשִׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִנְּשָׂאִים אֶת־

הַיְהוּדִים בִּינְפֹל פְּחַד־מֶרְדֵּכִי עֲלֵיהֶם: ז בִּינְדוּל
 מֶרְדֵּכִי בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְשָׂמְעוּ הוֹלֵךְ בְּכָל־הַמְּדִינֹת
 בִּיהָאִישׁ מֶרְדֵּכִי הוֹלֵךְ וְנָדוּל: ח וַיְבוּ הַיְהוּדִים
 בְּכָל־אֲבוֹתָם מִכַּת־חֶרֶב וְחָרָג וְאֶבְרָן וַיַּעֲשׂוּ
 בְּשִׁנְאֵיהֶם בְּרֻצּוֹנִים: ו וּבְשׁוֹשַׁן הַבִּירָה חָרְגוּ
 הַיְהוּדִים וְאֶבֶד חָמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ: ז וְאֵת |
 פֶּרֶשְׁתָּא וְאֵת | דְּלִפְּנֵי וְאֵת | אֲסַפְתָּא: ח וְאֵת |
 פּוֹרְתָא וְאֵת | אֲדִלְיָא וְאֵת | אֲרִידָתָא: ט וְאֵת |
 פֶּרֶמְשֶׁתָּא וְאֵת | אֲרִיִּי וְאֵת | אֲרִיִּי וְאֵת |
 וַיּוֹתָא: י עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמֶן בְּן־הַמְּדִנָּא עֶרֶר
 הַיְהוּדִים חָרְגוּ וּבְבוֹזָה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם: יא בַּיּוֹם
 הַהוּא בָּא מִסְפֵּר הַחַרוֹגִים בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה לְפָנֵי
 הַמֶּלֶךְ: יב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה • בְּשׁוֹשַׁן
 הַבִּירָה חָרְגוּ הַיְהוּדִים וְאֶבֶד חָמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ
 וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמֶן • בְּשָׂאֵר מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ מִה
 עָשׂוּ וּמַה־שָּׂאֲלָתֶךָ וַיִּנְתֶּן לָךְ וּמַה־בִּקְשָׁתֶךָ עוֹד
 וְתַעֲשׂ: יג וְתֹאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב
 יִנְתֶּן גַּם־מָחָר לַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוֹשַׁן לַעֲשׂוֹת
 בְּיַת הַיּוֹם וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמֶן יִתְּלוּ עַל־הָעֵץ:
 יד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהַעֲשׂוֹת כֵּן וְתִתֶּן דָּת בְּשׁוֹשַׁן

ביאורים להדגשות

ברשימה שלפנינו הצבנו ביאורים לחלק גדול מההדגשות המופיעות בגוף המגילה, ובמיוחד לאלו הטעונות ביאור מדוע הודגשו ואיזה שיבוש ושינוי משמעות עלול להתרחש בהם.

תִּשְׁתַּרְר עָלֵינוּ. במסורה עה"פ:
 "לית כתיב שי"ן", והכוונה, שכל
 סוֹרֵר הוא בסמ"ך, ורק שוֹרֵר
 שבכאן בשי"ן; והמובן מזה,
 שהמילה נשמעת כסוֹרֵר. כאן
 המקום לציין, כי בכמה קהילות
 יש מסורת לקרוא גם 'שרר'.

ב, ג: וַיִּפְקֵד... וַיִּקְבְּצוּ. ניקוד הוא"ו
 בפת"ח הופכתה מוא"ו החיבור
 לוא"ו ההיפוך, והתיבה נהפכת
 מעתיד לעבר.

ב, ו: הִגְלָה. בבנין הפעל, הִגְלָה שם
 עצם, הִגְלָה בבנין הפעיל.

ב, ו: הִגְלִתָּהּ. הודגש מכיון שרבים
 מתקשים בקריאה הנכונה של
 התיבה.

ב, ט: וַיִּשְׁנֶה. היינו שינה אותה. וישנה
 ללא קמ"ץ בה"א היינו שינה,
 בלי להזכיר את מי.

א, ו: רִצְפָּה. "רצפה לשון גחלת -
 בדגש, ולשון רצפת אבנים
 בקרקע - רפה" (מנחת שי
 יחזקאל מ, ז).

א, יז: באה, מלעיל. לשון עבר. "ואם
 שינה הוי כמו שינוי בענין,
 ומחזירין אותו" (ערוך השלחן
 תרצ כ. וראה להלן ב, יד).

א, יח: 'לכל שרי המלך', חוזר על
 'תאמרנה שרות פרס ומדי', ולא
 על 'דבר המלכה'.

א, יט: וַיִּכְתַּב. תיבה זו נמצאת במגילה
 בצורות ניקוד שונות. (ראה להלן
 ב, כג; ח, י. ועוד).

א, כ: יַעֲשֶׂה, בבנין פֶּעַל. יַעֲשֶׂה הוא
 בבנין נפעל.

א, כב: שָׁרַר. בספר השרשים להרד"ק
 (ערך שרר), שהוא כמו פי

ז, ח: חפו, מלרע (כמשפט השרש חפה. חפו מלעיל שייך לשרש חוף)	ח, יד: מְבַהֵלִים
ז, י: שָׁכַח, ומלעיל	ח, יז: מְקוֹם
ח, ו: פָּרַעַה	ט, ד: וּשְׁמַעוּ
ח, ח: וַנַּחֲתוּם	ט, כב: נָחוּ, מלעיל (מלרע הוא לשון הנחיה, הולכה והנהגה)
ח, י: רִכְבִּי	ט, כט: תִּקַּף, ומלעיל (תקף ומלרע הוא הפועל)
ח, יא: חֵיל	י, ג: לְמַלְךְ

כללים לזכרון לתועלת הקורא

יודגש, כי כל הכללים והניקודים דלהלן אינם מעכבים, ולא הובאו כִּי-אם לתועלת החפץ להדר קריאתו.

אסתר. בכל פעם: אֶסְתֵּר	יח), מְשַׁתָּה הַיַּיִן (ארבע פעמים - ה, ו; ז, ב; ז, ז; ז, ח)
מרדכי. באתנחתא וסוף פסוק: מרדכי; בשאר מקומות: מרדכי, חוץ ממקום אחד [וַיִּגִּידוּ לְמַרְדֳּכָי אֵת דְּבָרֵי אֶסְתֵּר (ד, ב)]	סרים. כשנאמר בלשון יחיד: סָרִים; כשנאמר בלשון רבים: סָרִים, סָרִים, סָרִיסָה
יהודים. בכל פעם: יהודים [וכן היהודים, ביהודים] (הי"ד משמשת כחיריק בלבד ואינה נקראת, גם כשנכתב בשתי יו"דיו).	הגי. ובאתנחתא: הָגִי (המילה מופיעה במגילה ג"פ, בפעם הראשונה הָגִי ובפעם ב' וג' הָגִי).
אדר. בכל פעם: אָדָר	מה. ברוב הפעמים: מָה; שלש פעמים: מָה [מָה הוּא לָהּ (ח, א), וּמָה רָאוּ עַל פְּכָה וּמָה הִגִּיעַ אֲלֵיהֶם (ט, כו)]; ופעם אחת: מָה [בְּשָׂאָר מְדִינֹת הַמְּלָךְ מָה עָשׂוּ (ט, יב)]
שושן. כשהוא בפני עצמו: שוּשָׁן; כשהוא נסמך: שוּשָׁן הַבִּירָה	דת. בכל פעם: דָּת
משתה. ברוב הפעמים: מִשְׁתָּה; כשהוא נסמך: מִשְׁתָּה [והם: מִשְׁתָּה וְנָשִׁים (א, ט), מִשְׁתָּה אֶסְתֵּר (ב,	

לקט פסקי הלכות

פרק א. מצות מגילה

זמנה

א. זמן קריאת המגילה בלילה מצאת הוכיכים עד עלות השחר. וביום מהנין החמה עד שקיעת החמה (שו"ע תרפ"ו א). קריאת המגילה כולה צריכה להיות בתוך זמן קריאתה, ולא די שיתחיל בקריאתה לפני סוף הזמן (ראה מ"ב ה).

אכילה וטעימה לפני המגילה

ב. אסור לישן או לאכול לפני קריאת המגילה בלילה, וגם בטעימה אין להקל כי אם לצורך גדול (רמ"א תרצ"ד, מ"ב יד). כגון בפרוים הקוראים במוצאי תענית אסתר, למי שהתענית קשה לו (שם).

טעימה היינו עד כביצה פת או עוגה או שאר מיני מזונות; או פירות ושתייה אפילו הרבה. מעשה קדירה שאינו קובע עליו דינו כפירות; משקה המשכר דינו כפת (מ"ב שם וס"ו רלה, פמ"ג תלא א"א ד).

ג. גם ביום אסור לאכול או לטעום קודם קריאת המגילה (מ"ב שם טו). והעולם מקילים בשתיית חמין לפני התפילה (יש שביארו, כי החומרא לא לטעום היא משום זריזים מקדימים, ובנוד"ד הרי אין עיכוב לקריאת המגילה משום שתיית חמין לפני התפילה; משא"כ בקריאת הלילה שאם יטעמו לפניו במוצאי הצום תתעכב הקריאה).

בציבור

ד. צריך לחזור אחר עשרה (שו"ע תרצ"ח). ומצווה ללכת לבית הכנסת לשמוע מגילה, משום ברוב עם הדרת מלך (מ"ב סב). ואף מי שיש לו מנין בביתו בקביעות צריך לילך לבית הכנסת שבעיר משום פרסומי ניסא. אבל ביהכ"נ קטן אינו חייב ללכת לביהכ"נ גדול (שה"צ תרפ"ו ז).

ה. איחר את המנין ואין מצוי מנין אחר, יכול לכתחילה לקרות ביחיד (שו"ע תרצ"ח). ויכול לצאת בקריאה מחבירו למרות שאין מנין עשרה (עין מ"ב תרפט טו וערה"ש ז, ושעה"צ תרצ"ג). והידור לקרוא בפני עשרה (מ"ב סד).

נב. קריאה כהלכה

טז. כשמשלים תיבות שלא שמע - צריך לקרוא ממקום שחיסר עד היכן שהש"ץ אוחז, ולא די בהשלמת התיבה שחיסר לבד, שזו קריאה למפרע. וידקדק לקרוא עד לתיבה שהש"ץ עדיין לא קרא, שאם ישלים רק עד לתיבה שקורא הש"ץ כעת - אפשר לא ישמענה כראוי; וגם, בבת אחת יש מחשיבים כמו למפרע (הליכות שלמה עמ' של). ואפילו אם עי"ז יקרא הרבה ממגילה מודפסת אין לחוש, שעד שיעור חצי מגילה יוצא גם אם קוראה שלא מתוך מגילה כשרה.

יז. אם ברור לו אחר קריאת המגילה שלא שמע תיבה אחת (או שלא קראה הקורא), צריך להשלים ממקום שחיסר עד סוף המגילה, ואם כבר הסיח דעתו - צריך לברך שנית (בה"ל תרצ ד"ה אין מדקדקין).

איחור לקריאה

יח. הגיע לקריאת המגילה לאחר שכבר התחיל הקורא, יכול לברך לעצמו את הברכות, ולקרוא כראוי עד שמגיע למקום בו אוחז הקורא; ויכול לעשות כך גם בקריאה ממגילה מודפסת, אך זאת בתנאי שבסך הכל יקרא בה רק מיעוט המגילה (ארבעת הפרקים הראשונים הם עדיין מיעוט). אך אין לשמוע תחילה מהקורא עד סוף המגילה ולאחמ"כ לקרוא לעצמו את חלקה הראשון, שזו קריאה למפרע.

פרק ד. קריאה לנשים

חובת מגילה

א. נשים חייבות במגילה, שאף הן היו באותו הנס, שהגזירה היתה גם עליהן (שו"ע ומ"ב תרפט א).

ב. חובה לחנך קטנות לשמוע מגילה, כל שהגיעו לגיל המתאים לכך (שם, ומ"ב ג).

טעימה ואכילה לפני שמיעת המגילה

ג. אשה מותרת בטעימה לפני ששומעת מגילה, והיינו עד כביצה פת או עוגה או שאר מיני מזונות; או פירות ושתייה אפילו הרבה. מעשה קדירה שאינה קובעת עליו דינו כפירות. במקום הזיק לבריאותן אם ימתינו עד שיבואו מביהכ"נ ויקראו להן המגילה - מותרות באכילה (מ"ב תרצב טז, שלמת חיים קד).

בבית

ד. אין מצוה לאשה לשמוע המגילה בביהכ"נ ברוב עם (חלק"י ג קמד מדיוק לשון מ"א, וכל כבודה בת מלך פנימה; הגרש"א - שלמי מועד עמ' רעד). וי"א שלכתחילה אם אפשר תשמע בביהכ"נ (קצש"ע קמא ז, משנ"ה ד פב, נט"ג, ובד"מ ס"ס תרצ בשם הגהות אשרי ואו"י: צריכין לבא לביהכ"נ הם ונשותיהם וילדיהם).

הקורא

ה. לכתחילה לא תקרא אשה לעצמה אלא יקרא איש (מ"א תרצ ו, ומ"ב ח).

מגילת אסתר • לקט פסקי הלכותנג

- ז. איש מוציא אשה ידי חובתה גם אם הוא כבר יצא ידי חובתו (הגרע"א סי' רעא, הגהות חת"ס שם בשם הפמ"ג, אבנ"ז תלט. וראה גם שו"ת הר צבי ב קכב).
- ז. הקורא לאשה לפני התפילה, והולך אח"כ לביהכ"נ לשמוע מגילה ברוב עם - יכין בקריאתו שלא לצאת ידי חובתו (מ"ב תרצב יא).
- ח. קטן אינו מוציא נשים. ואם כבר יצא, אינו מוציא גם קטנים וקטנות שהגיעו לחינוך (מ"ב תרפט ו, ובה"ל).

ברכות לפני

- ט. בברכות - יעמזו הקורא והשומעות (שה"צ תרצ א).
- י. אם הקורא כבר יצא ידי חובתו (או שאינו יוצא כעת ידי חובתו, כנ"ל ז) **תברך האשה בעצמה** (מ"א תקפה ג, שעה"ר שם ה). אשה אחת יכולה לברך בקול ולהוציא את כולן (מנח"י ג נג ונד, לוח א"י).
- יא. נוסח הברכה כאשר האשה מברכת: אקב"ו **לשמוע מגילה** (רמ"א תרפט ב, מ"ב תרצב יא. וכן הכריע הגרשו"א - נט"ג), וי"א **לשמוע מקרא מגילה** (ח"א, הובא במ"ב תרפט ח). אך י"א שיברכו כרגיל **על מקרא מגילה** (בהגר"א ובמעשה רב, פ"ח, וכן מנהג בני ספרד, יב"א א או"ח מד).

הקריאה

- יב. בקריאת המגילה יש לדקדק בכל ההלכות שנתבארו לעיל בפרק 'דיני קריאתה', שהרי חובת מגילה לנשים היא כמו לאנשים.
- יג. עמידת הקורא היא משום כבוד הציבור (ש"ע תרצ א), ולכן הקורא לנשים יכול לשבת (שלמי מועד שם).
- יד. בקריאה לנשים לא נהגו לפשוט המגילה כאגרת.
- טז. אם אין מי שידוע לקרותה בטעמים, מותר לקרות בלא טעמים (מ"ב תרצא כה).
- טז. צריך להקפיד על היגוי נכון של המלים, כי לולא זאת עלולים להיווצר שינויי משמעות. טעה ושינה בניקוד המילה כאופן שהמשמעות נשתנתה, נתבאר לעיל בפרק 'דיני קריאתה'.
- יז. יש לשים לב להמתין לנשים בקריאתן פסוקי הגאולה 'איש יהודי', 'ומרדכי יצא', 'ליהודים', 'כי מרדכי היהודי'.

השמיעה

- יח. בשמיעת המגילה יש לדקדק בכל ההלכות שנתבארו לעיל בפרק 'דיני שמיעתה', שהרי חובת מגילה לנשים היא כמו לאנשים.

נד. קריאה כהלכה

יט. הפסיקה בדיבור באמצע קריאת המגילה, בדיעבד א"צ לחזור (אלא אם כן חיסרה ע"ז שמיעת תיבה).

כ. חיסרה שמיעת תיבה, נתבאר לעיל בפרק 'דיני שמיעתה'.

ברכה אחרונה

כא. ברכת הרב את ריבנו נתקנה רק בציבור (רמ"א תרצב א), וע"כ במנין לנשים אין לברך (הגרשו"א בהליכות ביתה פי"ג), וי"א לברך כשיש עשר נשים (מקראי קדש להגרצ"פ פרק. ורבו המכריים גם ביחיד).

פרוז ומזקף

להלן מוצגים בקיצור נמוץ הכללים בדין פרוז ומזקף המהלכים ממקום למקום, ואחריהם הקדמה נרחבת וטבלא עם כל האופנים

- א. כן כרך חייב בפורים דפרזים רק אם שוהה מחוץ לכרך בעלות השחר של י"ד. ואזי גם כשהוא בתוך הכרך נוהג בפורים דפרזים ככל הלכותיו.
- ב. כן עיר חייב בפורים דמוקפין רק אם שוהה בכרך בעלות השחר של ט"ו. ואזי גם כשהוא מחוץ לכרך נוהג בפורים דמוקפין ככל הלכותיו.
- ג. כן כרך ששוהה בעלות השחר של י"ד מחוץ לכרך ובעלות השחר של ט"ו בכרך, נוהג בשניהם מדינא, וכן עיר שעשה כן נוהג במוקפין כחומרא.
- ד. לתשומת לב! כל האמור מדובר במקרים שנהג לבסוף כפי שהיה בדעתו בתחילה, אבל מי שהיה בדעתו לכתחילה לנהוג באופן מסוים, ולמעשה עשה באופן אחר, עליו לעיין בטבלא דלהלן.

הטבלא דלהלן מובאת בזו ככתבה וכלשונה כפי שנמסרה לידיו
לזיכוי הרבים מאת המוציאים לאור, ולא הכנסנו בה שום שינוי.

לוח

שיטות הפוסקים להלכה

בדין בן עיר שיצא לכרך, ובן כרך שיצא לעיר

הקדמה ומבוא קצרה

בשונה מכל מועדי ישראל שיש להם זמן אחד לכל ישראל, נשתנה חג הפורים שהפסוק נתן במגילת אסתר ב' זמנים ליום טוב זה, וכפי שביארה הגמרא (מגילה ב'): פסוקי המגילה, יוצא שעיר המוקפת חומה מימות יהושע בן נון קורא המגילה ושאר מצות היום בט"ו באדר, בעוד שכל ישראל היושבים בערי הפרזים עושים מצות הפורים ב"ד אדר.

ולמעשה בזמנינו העיר היחידה שידועה בודאות שמוקפת חומה מימות יהושע שנוהגים בה פורים רק ביום ט"ו אדר, היא עיר הקודש ירושלים ת"ר.

ונתאר בגמרא, שמה שקובע לכל אדם אם הוא חייב בפורים ב"ד אדר או בט"ו אינו דוקא היכן שגר בקביעות כל השנה, אלא יתכן שאדם דר כל השנה בעיר מערי הפרוזות ועם כל זה מתחייב פורים בט"ו כבני ירושלים, אם שהה בימים אלו בירושלים.

ונחלקו הראשונים והפוסקים מה הזמן הקובע לאדם אם הוא מחויב כבני ירושלים, או כשאר ערי ישראל.

א. **שיטת רש"י**: שהקובע הוא היכן שנמצא בתחילת היום שבו חוגגים פורים במקום שהוא נמצא, כגון הנמצא בבני ברק, הקובע הוא היכן נמצא בתחילת י"ד שהוא זמן פורים בב"ב, והנמצא בירושלים, הקובע הוא היכן נמצא בתחילת יום ט"ו שהוא פורים בירושלים.

ב. **שיטת הרא"ש**: שלכולם הקובע הוא היכן נמצא בתחילת יום י"ד בין לבני ירושלים בין לבני שאר עירות, והיינו שאם שהה בבני ברק בתחילת יום י"ד, אזי אף אם אח"כ נסע לירושלים ליום ט"ו אינו מתחייב שם במצוות הפורים שכבר נקבע דינו ב"ד להקרא 'ארזו'. וכן להיפך, אם שהה בירושלים בתחילת יום י"ד, נקבע דינו להקרא "מוקף" להתחייב ביום ט"ו אף אם ישנה או בבני ברק, ונקטו רוב הפוסקים לדינא כשיטת רש"י, אולם יש שחששו לענין ברכה לשיטת הרא"ש.

עוד חידש הר"ף בזה, דמה שנקבע דינו כפי מקום המצאו בתחילת היום, זה רק אם היה שם ברצון אבל אם נתעכב שם באונס לא נקבע דינו כפי מקום שנמצא, אלא שדנו האחרונים מהו גדר האונס בזה, ועוד נחלקו הראשונים אם דעתו קובע כפי שעת נסיעתו מעירו או כפי דעתו בליל י"ד או ט"ו.

ומפשטות דברי הר"ן מתבאר דבכל אופן אינו נקבע כפי המקום אלא אם אכן נשאר לבסוף בתחילת היום במקום זה, וכן פסקו הט"ו והמשנ"ב, אבל החזו"א לומד דהכל תלוי בתחילת הלילה, וכל שהיה במקום בתחילת הלילה והיה דעתו אז להשאר בתחילת היום, אצ"פ שהלך משם נשאר דינו כאותה מקום. [נמ"מ כשרוצה להקבע להיות כבן עיר אחרת צריך גם להיות שם ולא סגי בדעת גרידא משא"כ בעירן] ובנוסע מעירו לעיר אחרת, אינו יכול כלל להפטר כל שהיה נמצא שם בתחילת הלילה.

ועל פי שיטת רש"י דכל יום קובע לעצמו, דנו הפוסקים אם שייך להתחייב בשני הימים או להפטר בשני הימים, והזכירו מהירושלמי דאכן שייך להתחייב ולהפטר שני הימים באופנים מסויימים. [ודעת החזו"א בזה דאינו מתחייב בודאות א"כ עקף דירתו ממש, ולא כשרק מתגורר שם זמנית].

ובעושה"ת הצבנו טבלה מפורטת ובו כל האופנים השכיחים בנוסע מירושלים לשאר עירות ולהיפך, ובטבלה זו יוכל כל אחד למצוא את האופן שנוגע אליו ולדעת את המעשה אשר יעשה.

מגילת אסתר

קריאה כהלכה

עם הדגשת הניקוד הנחויץ

תיקון קוראים

כאשר נתבאר במבוא ובהקדמה תועלתו

המיוחדת להכנת הקורא

כללי הקריאה וההדגשות במגילה זו הינם כפי שמופיע לעיל לפני ברכות המגילה, אלא שבמגילה זו העברנו את ההערות ששולבו לעיל בגוף המגילה, להערות בשולי העמוד, והכלל הוא כמו שם, כי כל הדגשה מכוונת אל הניקוד אא"כ צויין אהדת בהערה.

בכל מקום שיש קרי וכתוב, הכתיב מופיע במגילה ללא הניקוד והקרי מופיע במגילה עם הניקוד, ובהערה יהיה מצויין 'קרי וכתוב'.

א וַיְהִי בַיּוֹם אֲחֻזְשֹׁרוּשׁ הוּא אֲחֻזְשֹׁרוּשׁ הַמֶּלֶךְ
 מֵהָדוּ וְעַד-כּוֹשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מִדִּינָה:
 ב בַּיּוֹמִים הָהֵם פְּשֻׁבַּת א הַמֶּלֶךְ אֲחֻזְשֹׁרוּשׁ עַל כֶּסֶף
 מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה: ג בְּשָׁנַת שְׁלוֹשׁ
 לְמַלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֵּה לְכָל-שָׂרָיו וְעַבְדָּיו וְזִיל א פָּרַס
 וּבְיַד הַפְּרָתָמִים וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת לְפָנָיו: ד בְּהֵרָאֲתוֹ
 אֶת-עֵשֶׂר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת-יָקָר תַּפְאֲרַת גְּדוּלְתוֹ
 יָמִים רַבִּים שְׂמוֹנִים וּמֵאֵת יוֹם: ה וּבְמַלְוֹאת א הַיָּמִים
 הָאֵלֶּה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ לְכָל-הַעַם הַנְּמַצָּאִים בְּשׁוּשַׁן
 הַבִּירָה לְמַגְדוֹל וְעַד-קֶטֶן מִשְׁתֵּה שֶׁבַעַת יָמִים
 בַּחֲצֵר גִּזְתָּן בֵּיתָן הַמֶּלֶךְ: ו וְזֹר א כָּרַס וְהַכֹּלֵת אֲזוּזוֹ
 בַּחֲבָלֵי-בוּץ וְאַרְגָּמָן עַל-גְּלִילֵי כֶסֶף וְעַמּוּדֵי שֵׁשׁ
 מִטּוֹת א זָהָב וְכֶסֶף עַל רִצְפַּת בַּהֲטֵי וְשֵׁשׁ וְדָר וְסוּחַרְתָּ:

פ' רפ"ה

ז וְהַשְּׂקוֹת בְּכָלֵי זָהָב וּכְלָיִם מִכָּלִים שׁוֹנִים וְיִין
 מַלְכוּת רַב כִּיָּד הַמֶּלֶךְ: ח וְהַשְׁתִּיָּה כְּדַת אֵין אֲנִס
 כִּי-כֵן א יָסַד הַמֶּלֶךְ עַל כָּל-רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת כְּרִצּוֹן
 אִישׁ-וְאִישׁ: ט ט
 וְשִׁתִּי הַמַּלְכָּה עָשָׂתָה מִשְׁתֵּה נְשִׁים בֵּית הַמַּלְכוּת
 אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אֲחֻזְשֹׁרוּשׁ: י בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב-
 הַמֶּלֶךְ בֵּינָן אֲבֹר לְמַהוּמָן בְּהֵתָא וְחַרְבוּנָא בְּגֵתָא
 וְאַבְגָּתָא זֵתָר וְכַרְפָּס שֶׁבַעַת הַסְּרִיסִים הַמְּשֻׁרְתִּים
 אֶת-פָּנָיו הַמֶּלֶךְ אֲחֻזְשֹׁרוּשׁ: יא לְהַבִּיא אֶת-וְשִׁתִּי
 הַמַּלְכָּה לְפָנָיו הַמֶּלֶךְ בְּכֶתֶר מַלְכוּת לְהֵרָאוֹת
 הַעַמּוּם וְהַשָּׂרִים אֶת-יָפִיָּה כִּי-טוֹבַת מִרְאֵה הִיא:
 יב וְתַמְאָן הַמַּלְכָּה וְשִׁתִּי לְבוֹא בְּדָבָר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
 בְּיַד הַסְּרִיסִים וַיִּקְצַף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וְזוּמָתוֹ בְּעֵרָה
 בּוֹ: יג וַיֹּאמֶר
 הַמֶּלֶךְ לְזוּכְמִים יְדַעִי הַעֲתִים כִּי-כֵן דָּבָר

ויהי בימי אוזשורוש הוא אוזשורוש המלך
מהדו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה
בימים ההם כשבת המלך אוזשורוש על כסא
מלכותו אשר בשושן הבירה בשנת שלוש
למלכו עשה משתה לכל שריו ועבדיו וזיל פרס
ובודי הפרתמים ושרי המדינות לפניו בהראתו
את עשר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו
ימים רבים שמונים ומאת יום ובמלואת הימים
האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן
הבירה למגדול ועד קטן משתה שבעת ימים
בוצר גנת ביתן המלך וזור כרפס ותכלת אוזו
בוזבלי בוץ וארגמן על גלילי כסף ועמודי שיש
מיטות זהב וכסף על רצפת בהט ושש ודר וסוזרת
והשקות בכלי זהב וכלים מכלים שונים ויין
מלכות רב כיד המלך והשתיה כדת אין אנס
כי כן יסד המלך על כל רב ביתו לעשות כרצון
איש ואיש גם

ושתי המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות
אשר למלך אוזשורוש ביום השביעי כטוב לב
המלך ביין אמר למהומן בותא וזרבונא בגתא
ואבגתא זתר וכרכס שבעת הסריסים המשרתים
את פני המלך אוזשורוש להביא את ושתי
המלכה לפני המלך בכתר מלכות להראות
העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה היא
ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך אשר
ביד הסריסים ויקצף המלך מאד וזמנתו בערה
בו ויאמר

המלך לזכמים ידעי העתים כי כן דבר

הַמִּזְבֵּחַ לִפְנֵי כָל־יְדָעֵי הַתּוֹדָה וְדָוִן: יד וְהִקְרַב אֵלָיו כָּרִשָׁא
 שֶׁתֵּר אֲדַמְתָּא תִרְשִׁישׁ מִרְס מִרְסָא מִמוּכָן שִׁבְעַת
 שָׁרִי | פָּרַס וּמְדֵי רְאִי פָּנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַיְשָׁבִים רֵאשֵׁנָה
 בַּמְלָכּוֹת: טו פָּדַת מֵה־לַעֲשׂוֹת בַּמְלָכָה וּשְׁתִי עַל |
 אֲשֶׁר לֹא־עֲשִׂתָּהּ אֶת־מֵאֲבֹר הַמִּזְבֵּחַ אוֹשְׁרוֹשׁ
 בְּיַד הַסָּרִיסִים:

קרי
 וכתוב

טז וַיֹּאמֶר **מִמוּכָן**

לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ וְהַשָּׂרִים לֹא עַל־הַמִּזְבֵּחַ לְבַדּוֹ עֲוֹתָהּ
 וּשְׁתִי הַמְלָכָה כִּי עַל־כָּל־הַשָּׂרִים וְעַל־כָּל־הַעַמִּים
 אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינֹת הַמִּזְבֵּחַ אוֹשְׁרוֹשׁ: יז כִּי־**יֵצֵא** דְבַר־
 הַמְלָכָה עַל־כָּל־הַנְּשִׁים לְהַבְנוֹת בַּעֲלֵיהֶן בְּעִינֵיהֶן
 בְּאֲמָרִם הַמִּזְבֵּחַ אוֹשְׁרוֹשׁ אֲמַר לְהַבִּיא אֶת־וּשְׁתִי
 הַמְלָכָה לִפְנֵי וְכֹא־**בָּאָה**: יח וְהַיּוֹם הַזֶּה תֵּאֱמַרְנָה |

מלעיל

שָׂרוֹת פָּרַס־וּמְדֵי אֲשֶׁר שָׂמְעוּ אֶת־דְבַר הַמְלָכָה •
 לְכָל שָׂרֵי הַמִּזְבֵּחַ וְכָדִי בְּזִיוֹן וְקִצָּף: יט אִם־עַל־הַמִּזְבֵּחַ
 טוֹב יֵצֵא דְבַר־מְלָכּוֹת מִלִּפְנֵי וּ**יִפְתָּח** בְּדַתִּי פָּרַס־
 וּמְדֵי וְכֹא יַעֲבֹר אֲשֶׁר לֹא־תָבִיא וּשְׁתִי לִפְנֵי
 הַמִּזְבֵּחַ אוֹשְׁרוֹשׁ וּמְלָכּוֹתָהּ יִתֵּן הַמִּזְבֵּחַ לְרַעוּתָהּ
 הַטּוֹבָה מִמּוֹנָה: כ וְנִשְׁמַע פְּתָגָם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־**יַעֲשֶׂה**
 בְּכָל־מְלָכּוֹתָיו כִּי רַבָּה הִיא וְכָל־הַנְּשִׁים יִתְּנוּ יָקָר
 לְבַעֲלֵיהֶן לְמוֹדוֹל וְעַד־קָטָן: כא וַיִּיטֵב הַדְּבַר בְּעִינֵי
 הַמִּזְבֵּחַ וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמִּזְבֵּחַ כְּדְבַר מִמוּכָן: כב וַיִּשְׁלַח
 סָפְרִים אֶל־כָּל־מְדִינֹת הַמִּזְבֵּחַ אֶל־מְדִינָה וּמְדִינָה

בש"ן

כְּכַתְּבָהּ וְאֶל־עַם וְעַם כָּלְשׁוֹנוֹ לְהֵיוֹת כָּל־אִישׁ **שָׂרֵר**
 בְּבֵיתוֹ וּמִדְּבַר כָּלְשׁוֹן עַמּוֹ: כג אֲחִיר
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כְּשֶׁר וּזְמַת הַמִּזְבֵּחַ אוֹשְׁרוֹשׁ
 זָכַר אֶת־וּשְׁתִי וְאֶת אֲשֶׁר־עֲשִׂתָּהּ וְאֶת אֲשֶׁר־
 נָזַר עָלֶיהָ: כד וַיֹּאמְרוּ זַעֲרֵי הַמִּזְבֵּחַ מִשְׂרַתּוֹ וּבְקִשׁוֹ
 לְמִזְבֵּחַ זַעֲרוֹת בְּתוֹלוֹת טוֹבוֹת מִרְאָה: כה וַיִּפְקֹד

המלך לפני כל ידעי דת ודין והקרב אליו כרשנא
שׁתּר אדמתא תרשישׁ מרס מרסנא ממוכן שׁבעת
שׁרי פרס ומדי ראי פני המלך הישׁבים ראשׁנה
במלכות כדת מזה לעשות במלכה ושׁתי על
אשר לא עשתה את מאמר המלך אושׁורושׁ
ביד הסריסים ויאמר **מומוכן**

לפני המלך והשרים לא על המלך לבדו עותה
ושׁתי המלכה כי על כל השרים ועל כל העמים
אשר בכל מדינות המלך אושׁורושׁ כי **יצא** דבר
המלכה על כל הנשים להבזות בעליהן בעיניהן
באמרם המלך אושׁורושׁ אמר להביא את ושׁתי
המלכה לפני ולא **באה** והיום הזה תאמרנה
שרות פרס ומדי אשר שׁבעו את דבר המלכה •
לכל שׁרי המלך וכדי בזיון וקצף אם על המלך
טוב **יצא** דבר מלכות מלפניו **ויכתב** בדתי פרס
ומדי ולא יעבור אשר לא תבוא ושׁתי לפני
המלך אושׁורושׁ ומלכותה יתן המלך לרעותה
הטובה מומנה ונשׁבע פתגם המלך אשר **יעשה**
בכל מלכותו כי רבה היא וכל הנשים יתנו יקר
לבעליהן למגדול ועד קטן וייטב הדבר בעיני
המלך והשרים ויעשׁ המלך כדבר ממוכן וישׁלח
ספרים אל כל מדינות המלך אל מדינה ומדינה
ככתבה ואל עם ועם כלשׁונו להיות כל אישׁ **שרר**
בביתו ומדבר כלשׁון עמו

הדברים האלה כשׁך וחמת המלך אושׁורושׁ
זכר את ושׁתי ואת אשר עשתה ואת אשר
נזר עליה ויאמרו זערי המלך משרתיו יבקשו
למלך זערות בתולות טובות מראה **ויפקד**

אִישׁ׃ ז וְאֵת |

פֶּרֶשׁ־נֹדֶתָא וְאֵת |

הַלְפֹּון וְאֵת |

אֶסְפֹּתָא׃ ח וְאֵת |

פֹּורְתָא וְאֵת |

אֶדְלִיא וְאֵת |

אֶרִידְתָא׃ ט וְאֵת |

פֶּרְבֻשֶׁתָא וְאֵת |

אֶרִיסִי וְאֵת |

אֶרְדִּי וְאֵת |

וּיְזֹתָא׃ י עֶשְׂרֵת |

אִישׁ וְאֵת

פֶּרֶשׁ־נֹדֶתָא וְאֵת

דְּלַפּוֹן וְאֵת

אֶסְפֵּתָא וְאֵת

פּוֹרְתָא וְאֵת

אֲדָלִיא וְאֵת

אֲרִידָתָא וְאֵת

פֶּרְמוֹשֶׁתָא וְאֵת

אֲרִיסִי וְאֵת

אֲרִדִי וְאֵת

וְיִזְתָּא עֶשְׂרֵת

בני המן בן המדתא צרר היהודים
הרגו ובבזה לא שלחו את ידם ביום
ההוא בא מספר ההרוגים בשושן
הבירה לפני המלך ויאמר המלך
לאסתר המלכה • בשושן הבירה הרגו
היהודים ואבד חמש מאות איש ואת
עשרת בני המן • בשאר מדינות המלך
מה עשו ומה שאלתך וינתן לך ומה
בקשתך עוד ותעש ותאמר אסתר אם
על המלך טוב ינתן גם מוזר ליהודים
אשר בשושן לעשות כדת היום ואת
עשרת בני המן יתלו על העץ ויאמר
המלך להעשות כן ותנתן דת בשושן
ואת עשרת בני המן תלו ויקהלו
היהודיים אשר בשושן גם ביום
ארבעה עשר לחדש אדר ויהרגו
בשושן שלש מאות איש ובבזה לא
שלחו את ידם ושאר היהודים אשר
במדינות המלך נקהלו ועמד על
נפשם ונוו מאיביהם והרוג בשנאייהם
חמשה ושבעים אלף ובבזה לא
שלחו את ידם ביום שלושה עשר
לחדש אדר ונוו בארבעה עשר
בו ועשה אתו יום משתה ושמוזה
והיהודיים אשר בשושן נקהלו
בשלושה עשר בו ובארבעה עשר
בו ונוו בחמשה עשר בו ועשה
אתו יום משתה ושמוזה על כן

היהודים **הפרושים** הישבים בערי
הפרוזות עשים את יום ארבעה עשר
לזודש אדר שמוזה ומשתה ויום טוב
ומשלוח מנות איש לרעהו **ויכתב**
מרדכי את הדברים האלה וישלוח
ספרים אל כל היהודים אשר בכל
מדינות המלך אושורוש הקרובים
והרוזקים לקים עליהם להיות עשים
את יום ארבעה עשר לזודש אדר
ואת יום חמשה עשר בו בכל שנה
ושנה כימים אשר נזו בהם היהודים
מאיביהם והזודש אשר נהפך להם
מיזון לשמוזה ומאכל ליום טוב
לעשות אותם ימי משתה ושמוזה
ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות
לאבינים **וקבל** היהודים את אשר
הזלו לעשות ואת אשר כתב מרדכי
אליהם כי המן בן המדתא האגגי
צרר כל היהודים ושב על היהודים
לאבדם והפיל פור הוא הגורל להמם
ולאבדם ובבאה לפני המלך אמר עם
הספר ישוב מושבתו הרעה אשר
חשב על היהודים על ראשו ותלו
אתו ואת בניו על העץ על כן קראו
לימים האלה פורים על שם הפור
על כן על כל דברי האגרת הזאת ומה
ראו על ככה ומה הגיע אליהם קימו
וקבל היהודים עליהם ועל זרעם

טעמים וניקוד בקריאת המגילה

בירור נרחב אודות גדר חובת קריאת המגילה בדקדוקי הטעמים והניקוד, ולבאר מה מהם מעכב, מתוך דברי הפוסקים הראשונים והאחרונים.

ובסיזמו פנינים נפלאים מדברי הזוה"ק ומספרי יראה וחסידות

עם הוצאתה לאור של מגילה זו, ללא ספק יתעוררו אצל רבים השאלות: האם אכן מותר לקרוא את המגילה לכתחילה ללא הכנה בהסתמך על הדגשות אלו? האם אין חובה להכין את הטעמים והניקוד הנכון בכל המגילה? ומה החילוק בין אלו שניתן לוותר עליהם לבין הניקוד הנחוץ שמעכב בכל תוקף?

לצורך כך ערכנו את המאמר המיוחד אשר לפנינו, אשר מקיף ומברר באופן נפלא את השיטות בזה, מיוסד ובלול מדברי הראשונים והאחרונים, ועד לפוסקי זמננו. ובו מתבאר ועולה כמין חומר מתוך ישרות ואמיתת דברי הפוסקים מעלתה העצומה של מגילה זו; החיסרון וההעדר המהותיים והמעכבים בלעדיה, ומאיך התיקון הנפלא והתועלת האדירה הנסבבת ע"י השימוש בה.

בשו"ת באר שבע סימן מז, נשאל:

ישוב שיש שם מנין, ואין הש"ץ בקי בנגינת טעמי הקריאה בעל פה לקרות המגילה מתוך מגילה שאין כתובים בה טעמי הקריאה, ואין מי שיוודע לקרות המגילה בנגינת טעמי הקריאה להעמיד מי שמקרא לש"ץ מלה במלה, אם מותר לכתוב טעמי הקריאה במגילה ולקרות בה החזן.

והשיב:

יראה דודאי שרי בשעת הדחק... דמחמת טעמי הקריאה שכתוב בה איני רואה שתפסל בכך. וראיה מוכרחת לזה ממה שכתב הרשב"א בתשובה על מגילה שהיא נקודה - מחמת הניקוד איני רואה שתפסל בכך. והביאו הרב מהר"י קארו ז"ל בספר בית יוסף, ופסק כן בשלחו ערוך.

מגילת אסתר • טעמים וניקוד בקריאת המגילה.....צא

ובהמשך הדברים האריך בשקלא וטריא בזה:

לכאורה היה נראה בנדון דידן להיות המגילה פסולה... מ"מ נראה... ועל פי הדברים האלה נ"ל להורות דמותר לחזן לקרות מתוך מגילה כשירה שכתוב בה טעמי הקריאה כדי שלא יתבטלו ממקרא מגילה.

הרי שלא עלתה על דעתו כלל לקרוא בלי טעמים, וכדי לקרוא בטעמים כנס לחשש של מגילה פסולה ובכל זאת התיר בשעת הדחק כדי שלא יתבטלו מקריאת המגילה.

דברי הבאר שבע הובאו בקיצור במגן אברהם סימן תרצא ס"ק י':

ש"ץ שאינו בקי בנגינה בע"פ ואין שם מי שיוודע להקרות לש"ץ, מותר לכתוב הטעמים במגיל' דלא גרע מניקוד (ב"ש).

והמגן אברהם עצמו מסיים:

ומ"מ נ"ל דאם אין הטעמים במגיל' מותר לקרות בלא טעמים, כמ"ש סס"י קמ"ב.

כלומר: שלא כדברי הבאר שבע שבלי טעמים אין מקום לקריאה, ציין המגן אברהם שאף בקריאת התורה קיימא לן שיש מקום לקרוא בלי טעמים. כמובא בשלחן ערוך: ישוב שיש שם מניין ואין מי שיוודע לקרות בתורה כהלכתה בדקדוק ובטעמים, אפ"ה יקראו בתורה בברכה.

מכל מקום, מדברי המ"א נמצינו למדים שדין קריאת המגילה זהה לקריאת התורה: יש לקרוא בטעמים. ויתירה מזו, גם לפי המ"א העדיפות היא על כתיבת הטעמים במגילה, יותר מאשר קריאה ללא טעמים.

כך הביא גם המשנה ברורה, שם ס"ק כה:

אי ליכא מי שיוודע לקרות בטעמים בע"פ, מותר לכתוב גם הטעמים במגילה ולברך עליה דלא גרע מניקוד. ומ"מ אם אין הטעמים במגילה מותר לקרות בלא טעמים כמ"ש סס"י קמ"ב:

מאידך, בשו"ת בית יהודה לרבי יהודה עייאש (רבה של העיר אלג'יר בשנים תפ"ח-תק"ט), או"ח סימן כג, הביא את מנהג מקומו:

נהגו בהארצות האלו לקרות המגילה בלא טעמים. והיה קשה לי דמאי שנא מס"ת. והן אמת דבדיעבד ודאי יצאו י"ח דהא אפי' בס"ת איתא בדין ס' קמ"ב דאין מחזירין הקורא אלא בשינוי שמשנתנה על ידי זה הענין אבל אם טעה בנגינת הטעם או בניקוד אין מחזירין אותו אבל גוערין בו עכ"ל, אלא לכתחילה למה נהגו כן...

דברי הבית יהודה הובאו גם בברכי יוסף, סימן תרצ"א ס"ק א':

נהגו בכמה מדינות לקרותה בלי טעמים. בית יהודה ס' כ"ג.

על מנהג אלג'יר בתקופה מאוחרת יותר אנו למדים מהספר 'זה השלחן' (מנהגי אלג'יר, נד' תרמ"ח), סימן לה אות ב':

נהגו שאין קורין את המגילה בטעמים.

מנהג הקריאה בלי טעמים הובא גם בספר שמחת יהודה (לרבי יהודה נג'אר מרבני תוניס, נפ' ת"ק"ז), סוף מסכת סופרים. ועוד על כך, בספר 'סנסן ליאיר' להגר"מ מאזוז, בהקדמה:

מנהג עיר מולדתי תונס יע"א לקרוא המגילה בבית הכנסת בלי טעמים כלל... וידוע שרוב מנהגי תונס וצפון תוניסיה מיוסדים על ס' בית יהודה עייאש, אבל בגדבא ודרום תוניסיה נוהגים לקרות גם המגילה בטעמים במנגינה יפה מאד...

צב קריאה כהלכה

מכל האמור, מצאנו איפה מקור למנהג קריאה בלא טעמים לכתחילה, וחילוק בין הקריאה בספר תורה לקריאת המגילה (שימו לב להדגשות הדיוק בדברי הבית יהודה). להלן תבאר יותר שיטה זו.

מאיך, דברי הבית יהודה הובאו בשערי אפרים, בהסתייגות גדולה:

לכתחלה צריך לחזור אחר קורא שיקרא המגילה בנקודות וטעמים לקרות בטעמים כהלכתה, ואם אין שם מי שיודע לקרות בטעמים אעפ"כ יש לברך הברכות כדינם... ועיין בברכי יוסף ובשלמי חגיגה (למהר"י אלגאזי) בשם שו"ת בית יהודה שיש מקומות שנהגין לקרות בלא טעמים... ואף שלכתחילה נראה דודאי אין לנהוג כן, שלא לחנם טרחו הראשונים לעשות טעמים למגילה, מ"מ בשעת הדחק יש לסמוך על הקריאה בלא טעמים.

אבל מ"מ אם אין יודע לקרות הנקודות כהלכתם קשה לומר שתעלה הקריאה ההוא לשום חובה, וכל שאינו יודע הניקוד מסתמא שלא יהיה יכול לומר שורה שלא בשיבוש... ועיין סימן תר"צ ד"א בטעות שהענין משתנה כגון מיושב ישב כו' מדקדקין להחזירו. ולכן יש לקרות לפניו מתוך החומש בלחש.

משא"כ לענין הטעמים מוטב לקורא בלא טעמים מלהעמיד א' שיקרא לפניו... ואם נפשם עגומה ואין רוצים לקרות בלא טעמים יכולין להעמיד קורא מתוך חומש רק שיקרא בלחש...

ובדומה לזה כותב אחיו, רבי חיים מרדכי מרגליות, בשערי תשובה סימן תרצ:

ע' בבית יהודה ס' כ"ג שיש מדינות שנהגו לקרותה בלא טעמים ע"ש. ולא יעש' כן במדינותינו, אם לא כשלא נמצא מי שיודע לקרותה בטעמים.

אבל מ"מ צריך לחזור אחר מי שיודע לקרות המלות כמשפט הניקוד כמבואר לקמן דטעות שהענין משתנה מעכב בקריאתה, ולכן אם אין שם מי יודע לקרות הניקוד כהלכתו אין לברך עליו.

כבר בשלב זה, לא נוכל להתעלם בהערת אגב, וכפי שעוד נביא להלן, כי מתוך דבריהם של הני תרי אחי תקיפי דארעא בולטת ועולה אזהרה והוראה ברורה ונחרצת: גם בשעת הדחק, גם אם אפשר בדיעבד לוותר על הטעמים, אך חובה להקפיד על ידיעת הניקוד המשנה את המשמעות, ועד כדי כך שמי שאינו בקיא בניקוד אסור לו לברך כי לא יוכל לקרוא שורה אחת ללא שיבוש!!!

נחזור לענין הטעמים, ולאחמ"כ נשוב לענין הניקוד:

מדבריהם נראה, שאין להקל לקרוא ללא טעמים אלא 'כשלא נמצא' מי שיודע, ו'צריך לחזר' אחר מי שיקרא בטעמים.

אכן, מנהג הקריאה ללא טעמים יסודתו בהררי קודש בדברי רבים מהראשונים:

הרמב"ן בחידושו לפרק שני דמגילה, כותב בזה"ל:

מגילה נקראת ספר ונקראת אגרת... ואהני לן אגרת להקל בה שלשה חוטי גדין, דכיון שהתפירה אינה מגופה ממש עשו בה מנהג אגרת שכן האגרות אינן נתפרות אלא נקשרות במקצת חוטין, וכל שכן בדברים שחוץ לגופה לגמרי כגון קריאה שלה שדינה בהם כדין אגרת. זהו ששינוי הקורא את המגלה עומד ויושב יצא משא"כ בס"ת... ונהגו הכל בקריאתה שלא להפסיק בסוף הפסוקים כס"ת אלא כאמצען, והטעם שמנהג אגרת נוהגין בקריאתה.

דברי הרמב"ן מתייחסים להפסקות בסוף פסוק, ענין שהובא גם בטור (סימן תרצ) ובמגן אברהם (שם ס"ק יז). אבל בדברי ראשונים נוספים מופיע הענין בהרחבה גם לכל טעמי המקרא. זה לשון הריטב"א במגילה שם:

מגילת אסתר • טעמים וניקוד בקריאת המגילה צג

בדבר שהוא חוץ לגופה עשאוה כאגרת לקרותה בין עומד בין יושב, ולפיכך נהגו לקרותה בלי פיסוק טעמים ובלא הפסק הפסוקים.

וכנראה זהו גם המכוון בתוספות הרא"ש שם:

נקראת אגרת. ומהאי טעמא הר"ד יונה פעם אחת קראה בניגונין פעמים, וגם להכי יש בני אדם שקורין אותה ומדלגין טרם [טעם] קריאה.

ובארחות חיים:

נקראת אגרת, ומפני זה קורין אותה בלא פיסוק טעמים ובלא הפסקת פסוקים, ועומד ויושב.

וכן בספר אוהל מועד:

וקורין אותה בלא פסוק טעמים ובלא הרחקת פסוקים, בין מעומד בין מיושב, כאגרת, משא"כ בס"ת.

על פי כל זה נמצא שיש יסוד חזק למנהג שבבית יהודה, שמחלק בין קריאה בס"ת לקריאת המגילה, ומיקל לקרוא לכתחילה בלא טעמים.

ולכן מקובל אצל פוסקי זמננו: הן אמת שאנו נוקטים שלכתחילה יש לקרותה בטעמים, אבל קריאתה בלי טעמים אינה היתר של 'שעת הדחק' בלבד; ובקריאה ביתית שאין שם מי שיודע לקרוא בטעמים, קוראים ללא דיוק הטעמים.

ועומק יסוד הדברים, הביא ב'קונטרס חנוכה ומגילה' (סימן ד) משם מרן הגרי"ז, שקריאת המגילה אין דינה דין קריאה של לימוד תורה אלא דין קריאה של פרסומי ניסא. ולכן אין מדקדקין בטעיותיה, שזה שייך דוקא לקריאה של תורה. ומהאי טעמא אין מפסיקים בין הפסוקים, כי ענין זה למדו (מגילה ג, א) מהפסוק וַיִּקְרָא בַסֶּפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מִפְּרֹשֶׁת וְשׁוֹם שָׁקַל וַיְבַיְנוּ בַמִּקְרָא; ושום שכל - אלו הפסוקין, ויבינו במקרא - אלו פיסקי טעמים. ודינים אלו שייכים בקריאת לימוד תורה, ולא בקריאת פרסומי ניסא.

*

והנה, למרות כל הקולות וההיתרים שנזכרו בענין הקריאה בלא דקדוק הטעמים, אם לכתחילה למאן דאמר, ואם בדיעבד למאן דאמר, ללא כל עוררין, עיקר גדול שיש להקפיד עליו ללא כל היתר ופשרה הוא הניקוד הראוי - שצריך הקורא להיות בקי במקומות בהם משתנה המשמעות. וכמו שעוררו השערי אפרים והשערי תשובה בלשונות נחרצים ביותר, שאם אין יודע לקרות הנקודות כהלכתם קשה לומר שתעלה הקריאה היא לשום חובה, וכל שאינו יודע הניקוד מסתמא שלא יהיה יכול לומר שורה שלא בשיבוש'. ולכן אם אין שם מי שיודע לקרות הניקוד כהלכתו אין לברך עליו'.

בשולי הדברים יציין, כי לענין הלכה בדיעבד, יש שהקלו שלא לחזור ולקרוא (ראה בחלק ההלכות), וכל אחד יעשה ש"ח עם רבו ומורה דרכו. אך למרות שלענין דיעבד יש שהקלו, טרם מצאנו בפוסקים מהראשונים ועד לאחרונים מי שיתיר לכתחילה להשתחרר ולהשתמט מעול הקריאה עם הניקוד הנכון בצורה שמשנה המשמעות.

שורש הדברים הוא בדברי הראשונים על ההלכה שנאמרה בירושלמי (מגילה יט): דאין מדקדקין בטעיותיה, כאשר הראשונים מדייקים ומבארים כל אחד בלשונו, שהיינו דווקא בטעות שאינה משנה את המשמעות:

כך כותב הריטב"א (מגילה יח, א):

ומה שאמרו בירושלמי תני אין מדקדקין בטעיותיה, היינו בטעות שאין הלשון והענין משתנה בו. וכדאמרינן עלה יצחק בר אבא בר מחסיא ורב חננאל הוו יתבין קומי רב

צד קריאה בהלכה

חד אמר יהודים וחד אמר יהודיים ולא חזר חד מנהון, ר"י הוה קרי כולה יהודים, ע"כ. ומשמע דדוקא בטעות שבין היהודים ליהודיים אבל לא בטעות אחרת שהענין משתנה בו, וכך למדתי מרבתי נ"ד.

כך כותב גם הרשב"א (שם ב), ובהוספת טעם, המלמדנו אודות חומרת הדבר:

תני אין מדקדקין בטעיותיה, יצחק בר אבא בר מחסאי ורב חננאל הוו יתבא קומי רב חד אמר יהודים וחד אמר יהודיים ר' יוחנן קרי כולה יהודים. ודוקא בטעיות שהלשון והענין אחד כגון יהודים ויהודיים, אבל טעות אחר לא, שא"כ לא קראה כולה.

וכך כותב גם הרמב"ן (שם יז, א), בהוספת הגדרה מחמירה:

וראיתי בירושלמי תני אין מדקדקין בטעיותיה, רבי יצחק בר אבא בר מחסיה ורב חננאל הווין יתבין קמי רב חד אמר יהודים וחד אמר יהודיים ולא חזר חד מינייהו, רבי יוחנן הוה קרי כולה יהודים. ומשמע דדוקא כגון טעות זו שהזכירו, שאין בין יהודים ליהודיים שום הפרש ושינוי לשון, אבל בשאר טעיות כגון השמטה ושינוי לשון - פסולה דבעינן ככתבם וכלשונם.

כך מביא הטור גם להלכה (סי' תרצ):

ירושלמי אין מדקדקין בטעיותיה, ר' יצחק בר אבא ור"ח הוו יתבו קמיה דרב חד קרי יהודים וחד קרי יהודיים ולא הדר חד מנהון; וי"מ דוקא בטעות כי האי שהלשון והענין אחד, אבל טעות אחר לא.

ועל פי זה מוסיף ומביא הבית יוסף (שם):

וכתב בארחות חיים, יש אומרים דוקא יהודים יהודיים, אבל אם אומר מיושב ישב או מנופל נפל וכדומה ודאי חוזר, וכן נראה. עכ"ל.

דברי הטור הובאו להלכה בשלחן ערוך (סעיף יד):

"ו"א דוקא בטעות שהלשון והענין אחד... אבל טעות אחר לא".

וכתב על כך הפרי חדש:

"ויש אומרים כו' - כן עיקר".

וכמו כן, דברי הארחות חיים הובאו להלכה במגן אברהם (ס"ק ט"ז), וכן במשנה ברורה (ס"ק ב"א):

קרא מיושב ישב או מנופל נפל, הוי כאלו דילג אותה תיבה לגמרי, וצריך לחזור ולקרותה כסדר.

והעולה לנו לדינא מכל הנ"ל, כי למרות כל ההיתרים שנאמרו ונשנו באופנים שונים בענין קריאת המגילה, אם בדקדוקיה ואם בטעמיה, לכולי עלמא מוטל חיוב גמור ואחריות כבירה על הקורא לראות שלא יכשל בטעות המעכבת את הקריאה, ודבר זה הוא מדינא ממש בלא שום חולק הלכה למעשה.

ובזמננו אשר נחלשו הדעות וקשה הדבר להיות בקי היטב בפרטים אלו, וגם הבקי אין כוחו בידי לעקוב אחר כך במשך כל הקריאה, זיכונו משמים ברעיון מגילה זו אשר היא פתרון ועצה נפלאה, שעל ידי השימוש בה כפי ההדגשות וכלליהן אשר הוצגו והוצבו בעמל רב למטרה זו, יוכל הקורא להיות סמוך וטובט בקריאתו, ולברך עליה לכתחילה (והיינו כמובן כאשר הקורא עכ"פ בקי בהמילה בכללות, מזכורנו משנים קודמות, ככל אדם מן השורה).

באספקלריא המאירה

לסיום, שומה עלינו לציין, כי גם עפ"י תורת החסידות, יש ענין גדול לקרוא בדקדוק התיבות והגייתם בשלימות, וכבר בזהוהר הק' מפליג בזה בדברים נוראים, וכאשר יובא תיכף להלן. וחלילה מלהשתמש מהלכות ברורות ופסוקות בתואנות מפוקפקות של הבל ובאצטלאות של כביכול חסידות, בהעדר מקור מוסמך של הוראה לרבים בענין זה.

זה לשון הזהרה הקדוש (ח"ג רל):

מאן דאפיק מלין דאורייתא, צריך למטחן לון בשניי, ולאפקא מלין שלימין, ואינו מלין אתקריאו שלמים. ואחרוני, דאינו שטיין, דאכלין מלין בהלעטה, ולא טוחנין לון בטוחנות דלהון ובשניהון, מה פתיב בהו, (במדבר יא) הבשר עודנו בין שניהם ואף ה' חרה בעם, דאינו מגזעא דמאן דאמר (בראשית כה) הלעיטני גא.

ותרגומו:

מי שמוציא דבורים של תורה, צריך לטחנם בשנים ולהוציא דבורים שלמים, ולא להזניחם ונקראים שלמים. ואחרים, שהם שטיים, שאוכלים דבורים בהלעטה ולא טוחנים אותם בטוחנות שלהם ובשנים, מה פתיב בהם? הבשר עודנו בין שניהם [וגו'] ואף ה' חרה בעם. שהם משתש של מי שגאמר עליו הלעיטני גא.

ובמק"א בסגנון אחר (תיקו"ז קמ):

וגרי, גודאי אינו שלוחיא דצבורא, צריכין כד קראו ספר תורה דתחטכו מלין, ולא יימרו להון בהלעטה, גנוגא דערב רב דאמר בהון הבשר עודנו בין שניהם, והון אכלין בהלעטה, וכגוונא דעשו דאמר ביה הלעיטני גא, ולא הון טחנין ליה, אומר בהון ואף ה' חרה בעם.

ותרגומו:

וגרי, גודאי אותם שלוחי הצבור, צריכים פשוטאם ספר תורה, שיחטכו את המלים ולא יאמרו אותם בהלעטה, כמו הערב רב שגאמר בהם הבשר עודנו בין שניהם, והיו אוכלים בהלעטה, וכמו עשו, שגאמר בו הלעיטני גא, ולא היו טוחנים לו, גאמר בהם ואף ה' חרה בעם.

ואם כי לכאורה כוונת הזהרה בעיקר לענין הקריאה בספר תורה שעליה נאמר בהלכה שיש לדקדק, משא"כ בקריאה שעליה נאמר אין מדקדקין וכביאור הגרי"ז שאין זו 'קריאת דברי תורה'. אך כלפי הניקוד המעכב שלפי ההלכה חובה לדקדק בו, יש להיזהר בדברי הזהרה הנ"ל.

ובש"ה הקדוש (מסכת תמיד - פרק נר מצוה - עניני תפילה) בכללות ענין הדקדוק בתיבות:

בענין הדבור, אל תבהל על פיך ולכך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים (קהלת ה, א), רק במתן ובאימה ובריאה. ותראה שכל תיבה ותיבה שתזכיר יהיה בשפה ברורה לא חטופה. ותקרא אותה בנקודותיה, ואל תטעה אפילו בנקודה אחת, כי בנקודה אחת משתנה התיבה לענין אחר, ולפעמים חס ושלוש בא לידי חירוף וגידוף, וזהו במקומות בלי ספור, ואין חילוק בין השתנות אות או נקודה להשתנות ענין שלם, כל דבר רע - כל דיבור רע, פיגול הוא לא ירצה.

וב"סוד ושורש העבודה' (שער ג השיר פרק ב) הוסיף נופך לדברים:

דבר כללי הצריך לכל התפילה ולכל ברכה והודאה, הוא ענין דקדוק המילות שכל תיבה אשר יוציא מפיו תהיה שלימה, דהיינו שיתן רווח בין הדבקים, כמו שפסק בטור ושולחן ערוך (סימן ס"א), אף בפסוקי דזמרה צריך לדקדק בכך, וכתב הרמ"א והוא הדין הקורא

בתנ"ך צריך לזהר עכ"ל, והוא בהיות כי תיבה שאינה שלימה במתכונתה לא תעשה פעולה ולא תעלה לרצון לפני הבורא יתברך שמו ויתעלה, כי אינה נחשבת לתיבה כלל, ולפעמים יראה כחרוף וגדוף רח"ל, כמבואר בזה"ק וז"ל: מאן דאפיק מלין דצלתין או דאורייתא מפומיה, בעי לאפקא לון בהטחנה שלימים ולא בהלעטה חסדים.

ועל דרך וברוח דבריו של היסושה"ע הפליגו רבות בספרי החסידות הק' עד כמה מונחים סודות ואורות בכל תיבה ואת וניקוד, וכתב בספה"ק מאור ושמשי (פרשת ויצא ד"ה ויפגע במקום. וכע"ז עי"ע בספר הק' באמ"ח פ' שמיני ד"ה ג"י הכה"ז זה הדבר, בתוה"ד ואופן המשכת החסידים):

וזאת צריך לידע שחלילה וחלילה לגשם שום תיבה או אות בתורה ובתפילה לחשוב שהטמה פשוטי דברים חס ושלום. רק שצריך לחשוב בעת עמדו בתפילה שבכל תיבה ואת ואף בנקודה קטנה תלויים אלפי אלפים עולמות אשר יש להם קיום וחיית מקדושת האותיות... ובאם אינו מחשב זאת אזי הוא מגשם תפילתו ואין תפילתו תפילת הצדיקים כי העיקר לחשוב כנ"ל, ועל ידי כן מדבק את עצמו ברוחניות האותיות ומעורר מוחות העליונים.

ובאגרת הידועה של מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק' זיע"א לגיסו הרה"ק רבי גרשון מקיטוב זי"ע (ס"ט בן פורת יוסף) כתב:

כי בראש השנה שנת תק"ז עשיתי השבעת עליות הנשמה כידוע לך, וראיתי דברים נפלאים כו', ... ולא ניתנה רשות כל ימי חיי לגלות זאת, ובקשתי עבורך ללמוד אותך, ולא הורשיתי כלל ומושבוע ועומד אני על זה. אך זאת אני מודיעך כי כ' בכל אות ואת יש עולמות נשמות ואלהות ועולים ומתקשרים ומייחדים זה עם זה, ואחר כך מתקשרים ומתייחדים האותיות ונעשים תיבה ומתייחדים יחוד אמיתי באלהות, ותכלול נשמתך עמהם בכל בחינה ובחינה מהנ"ל כו'. עד כאן.

ואם כי נשגבים הדברים מבינתנו והשגתנו, אך זאת למודעי עד היכן מגיעים הדברים בנסתרות אשר תלויות בכל אות. והגם שכידוע בין מקהלות החסידים לא הקפידו כל כך על דקדוקים יתירים, ובפרט בעת התפילה, אך עכ"פ ודאי שבמקום שהענין מעכב ומשנה עפ"י הלכה, שם ההקפדה היא ביותר, כידוע שהגלה והנסתר הן כתרין ריעין דלא מתפרשין, ואל כגון דא יכוונן וירמזון כל דבריהם כחלי אש בענין הנזכר לענין הזהירות בפועל.

ובמליצת חן ייאמר: הלא נודע בגמ' (ב"ב כא.) ענין יואב שלא השימד את העמלקים ונכשל במצוות מחייתם מחמת טעות ושיבוש בניקוד המילה 'זכר' עמלק, ואם כי אין אתנו יודע עד מה, אך כידוע כי בכל דבר טמונים ענינים וסודות עד אין שיעור, והרי בפועל יוצא שנגרם מכשול במצוות מחיית עמלק עקב שיבוש בניקוד, ואם כן, הבה ונייחל כי ע"י התיקון הגדול הנעשה בענין הניקוד במגילה זו בבחינת "כתוב זאת זכרון בספר" אשר בזכותה תיקרא המגילה כהלכתה וכתיקונה, תקורב הגאולה השלימה בחסד וברחמים ותושלם מחיית עמלק. וכדאיאת בספה"ק בית אהרן (סז א) כי "על ידי מה שנכתב בספר עי"ז נמחה זכר עמלק - כל מה שהספר נכתב יותר... אזי יותר נמחה זכר עמלק". יה"ר שנזכה במהרה בעגלא דידן להשלמת המחיה והשמדת כל זכר המן ועמלק מתחת השמים, ותחזינה עינינו במהרה ביעוד הנכסף שיהא השם שלם והכסא שלם בב"א.

ואם כל המוצעים יהיו בטלים. ומי הפודים לא נבטלים.

וזכרים לא יסוף מנטלים. וזכרו לעד גאולים.

לששון ולשמחת גילים.

(מתוך יוצר לשבת זכור)

